

SUOMALAIS-VIROLAINEN PAINOS.

NÄYTENUMERO

JOULUKUU 1919.

Concordian hallitus:

Puheenjohtaja: Martti Forsman, Suomi
Varapuheenjohtaja: Erik Moltesen, Tanska
Eesti: Villem Ernits, Tallinn
Aleksander Juhanson, Tartu
Tanska: Erik Moltesen, Charlottenlund
B. ngt Wolontis, Viipuri (Suomi)
Norja: Ludvig Nøstdal, Kristiania
Robert Pehrson, Helsinki
Islanti: Kristjån Albertsson, Kööpenhamina
Ruotsi: Carl Murray, Uppsala
S. Nissalowitz, Tukholma
Ruots. Suomi: Bertel Vest, Vaasa
Kurt Tötterman, Helsinki
Suomi: Vilho Setälä, Alberga
Martti Forsman, Helsinki

Päätoimitus

Vanhalla Ylioppilastalolla, Helsingissä:

E. A. Saarimaa, fil. maist. (suom.—virolaisen painoksen vast. toim.)
Hjalmar Dahl, sanomalehdentoimittaja (skandin. painoksen vast. toim.)
Niilo Kärki, ylioppilas
Martti Forsman, ylioppilas
Leeni Ploompuu-Vesterinen, rouva
Gunnar Dahl, ylioppilas

Alatoimitukset:

Eesti: Aleksander Juhanson, Tartu, Riia tänav 2
Suomi: Olli Vuorinen, Helsinki, Laivurinrinne 2
Ruots. Suomi: E. Johansson, Helsinki, Nyörintpunojankatu 15
Ruotsi: Carl Murray, Uppsala, Järnbrogatan 10 b
Tanska: Erik Moltesen, Charlottenlund, Lille Fredensvej 8
Norja: Henry Harm, Kristiania, Stenstrupsgt. 13
Islanti: Kristjån Albertsson, Kööpenhamina, F. H. C. Ørstedstedsvej. 18 st

Tilaushinnat:

Suomessa	1 vk. Smk.	10:—	1/2 vk. Smk.	5:50
Virossa	1 vk. Emk.	22:—	1/2 vk. Emk.	11:—
Skandinaviassa	1 vk. Kr.	3:75	1/2 vk. Kr.	2:—
Ulkomailla	1 vk. Smk.	15:—	1/2 vk. Smk.	7:50

Irtonaisnumerot	}	Suomessa	Smk. 1:50
		Virossa	Emk. 3:—
		Skandinaviassa	Kr. 0:50

62 323

CONCORDIA

Pohjoismaiden henkinen
ja toverillinen yhteys.

„Concordia res
parvae crescunt“

NÄYTENUMERO

POHJOISMAIDEN KOULUNUORISON
ÄÄNENKANNATTAJA

JOULUKUU 1919

Concordian ystäville ja lukijoille kautta kaiken Pohjolan.

Vuosi 1914 merkitsee hajaannusta Pohjoismaiden opiskelevan nuorison yhteistoiminnan historiassa. Sinä kesänä pidettiin neljäs pohjoismainen koulunuoriso- ja ylioppilaskokous Suomessa Bromarf'in pitäjässä. Silloinen venäläinen kenraalikuvernööri Suomessa kielsi maan koulunuorison osanoton tähän kokoukseen. Ylioppilaat joutuivat siten siinä enemmistöön ja seurauksena siitä oli että he valtasivat koko tämän nuorisoliikkeen, kielsivät koulunuorison osanoton seuraaviin kokouksiin, anastivat Pohjoismaiden opiskelevan nuorison äänenkannattajan «Nordens Ungdom'in», joka oli perustettu heti ensimmäisen pohjoismaisen koulunuorisokokouksen jälkeen, siinä tarkoituksessa ettei opiskelevan nuorison välinen yhteistoiminta Pohjoismaissa lakkaisi näiden kokousten väliajoiksi. Siten tuli koulunuoriso karkoitetuksi siitä liikkeestä, jonka se itse oli pannut alkuun ilman ylioppilaiden apua, sekä siten keskeytyi koulunuorison yhteistoiminta Pohjoismaissa.

Vuosi 1919 merkitsee jälleen kokoomusta pohjoismaisen koulunuorisoliikkeen historiassa. Suomen Koulunuorisoliiton kokoonkutsutmana pidettiin heinäk. 9–12 p. Vaasassa viides pohjoismainen koulunuorisokokous, joka loi uuden, syvemmän ja laajenman perustuksen pohjoismaisen opiskelevan nuorison yhteistoiminnalle kuin se oli ollut, mikä Bromarf'issa murtui. Siten on Suomi sovittanut sen minkä se tavallaan v. 1914 rikkoi.

Vaasan kokouksella oli siinäkin suhteessa suuri merkitys, että suomalainen Suomi ja Viro nyt ensikertaa pääsivät osallisiksi Pohjoismaiden opiskelevan nuorison yhteistoiminnasta, jolle valtiolliset olot ja kielelliset vaikeudet olivat asettaneet esteitä sellaisia, jotka monta kertaa tuntuivat voittamattomilta. Suomalaiset ja

Vanha Ylioppilastalo, jossa Concordian päätoimitus sijaitsee.

virolaiset ovat omaksuneet länsimaisen kulttuurin omilla kansallisissa muodoissaan ja seisovat horjumattomina tämän sivistyksen pohjalla, joka on kaiken pohjoismaisen yhteistoiminnan edellytys-

Ruotsinkieli ja ruotsalainen kulttuuri Suomessa on silta, joka yhdistää suomalaisen Suomen ja Skandinavian, ja suomalais-virolaisten runoilijoiden julkilaulama Suomen silta ei ole enään mikään kaukainen unelma, vaan todellisuus. Meillä on siis sekä Suomen suomalaisilla että ruotsalaisilla tärkeä tehtävä olla länsimaisen kulttuurin välittäjiä etelään ja itäänkin päin.

Mutta Vaasan kokouksen huomattavin saavutus on kuitenkin «Concordia»-lehti, joka on samassa tarkoituksessa perustettu kuin edeltäjänsä »Nordens Ungdom» aikoinaan ja joka nyt julkaisee näyttenumeronsa opiskelevan nuorison luettavaksi kaikissa Pohjoismaissa.

Concordia alkaa ilmestyä säännöllisesti 8 kertaa vuodessa 32-sivuisena oktaavikokoisena sekä kahtena eri painoksena: skandinaviana skandinavisilla kielillä ja suomalais-virolaisena painoksena suomen- ja vironkielillä. Edellisen painoksen tärkeimmät kirjoitukset julkaistaan käännöksinä jälkimäisessä ja päinvastoin.

Molempien painosten päätoimitus sijoitettiin Helsinkiin siitä syystä, että me suomalaiset olemme suoranaisesti kosketuksessa sekä Skandinavian että Viron kanssa.

Concordia on omaksunut edeltäjänsä »Nordens Ungdom'in» ja kaikkien pohjoismaisten koulunuorisokokousten tunnustuslauseen: »Nordens andliga och kamratliga enhet»— Pohjoismaiden henkinen ja toverillinen yhteys, ja pyrkimystensä päämääränä sillä on koulunuorison henkinen yhteistyö ja hyvä toveruus Pohjoismaissa, joiden kulttuuriyhteyttä ja yhteistuntoa se siten tahtoo osaltaan edistää.

Menneiden vuosisatojen eripuraisuudet ja lukemattomat sodat sekä viimeaikoina ilmenneet ristiriidat ovat johtuneet keskinäisen tuntemuksen puutteesta. Varomaton sanakin on jo riittänyt aiheuttamaan vaarallisia ristiriitoja. Opiskelevien nuorten yhteistointa Pohjoismaissa voi tulla kysymykseen vasta silloin kuin nämä tuntevat ja ymmärtävät toisiaan. Tätä keskinäistä tuntemusta pyrkii Concordia syventämään sekä henkisillä että käytännöllisillä aloilla.

Concordia suo palstoillaan tilaa kaikille koulu- ja opiskelevan nuorison keskuudessa Pohjoismaissa esiintyvälle aatteille ja henkisille virtauksille ja sallii asiallista väittelyäkin eri aatesuuntien ja katsantokantojen välillä. Huomioon on otettava se tosiasia, että yhtä yksilöä intresseeraa toiset, toista taas toiset kirjoitukset ja sitä silmälläpitäen olisi lehti saatava mahdollisimman monipuoliseksi ja vaihtelevaksi sisällöltään, mutta samalla pitäisi lehden eheänä kokonaisuutena liittyä Concordia-aatteen ympärille. Mitkään räikeät ristiriidat eri kansallisuuksien tai yhteiskuntaluokkien välillä eivät voisi tulla näkyviin lehdessä, sillä ne olisivat omansa hajoittamaan ja erottamaan eri maiden nuorisoa toisistaan sen sijaan kuin lehden jo nimensä mukaisesti pitäisi koota ja yhdistää.

Politiikka jos mikään on omansa synnyttämään voittamattomia ristiriitoja ja ylipääsemättömiä kuiluja eri kansojen ja kansanluokkien välille. Mutta itse politiikasta on tarkasti erotettava poliittiset aatteet sinänsä, kuten mielipiteet sosialismista, kansallisuusaatteet y. m. Näiden aatteiden kritikoivan käsittelyn kieltäminen olisi liiallista ajatuksenvapauden rajoittamista. Sen sijaan arvostelut siitä mitenkä nuo aatteet toteutetaan eivät sovellu julkaistaviksi. Mutta puolueettomilta kirjoituksilta, joissa käsitellään jotain aatetta sinänsä ei pitäisi kieltää sijaa. Käytännöllinen politiikka olkoon siis pannaan julistettu lehden palstoilta.

Pohjoismaiden opiskelevan nuorison yhteistoiminnalle on hyödyllistä, että sekä koulunuoriso- että ylioppilasliike käyvät käsi kädessä. Senvuoksi pyrkii Concordia lähentämään koulu- ja ylioppilasnuorisoa toisiinsa. Erittäin suotavaa olisi että ylioppilaat ja kaikki koulunuorisoa lähellä olevat henkilöt, opettajat ja kasvattajat lähestyisivät koulunuorisoa Concordian palstoilla. Siten voisivat kansojen suurmiehetkin kasvattavasti vaikuttaa aikansa

nuorisoon omassa ja naapurimaissaan. He saattavat antaa nuorisolle uusia ajatuksia ja avata uusia näköaloja, joiden suhteen se voi uudelleen arvioida vanhojakin ajatuksiaan.

Luottaen aatteensa elinvoimaan »Concordia» lehti pyytää täten sulkeutua kaiken opiskelevan nuorison suosioon Pohjoismaissa. Koululaiset, muistakaa, että Concordia on teidän oma lehtenne! Kirjoittakaa siihen ja avustakaa sitä joka suhteessa.

Helsingissä, marraskuussa 1919.

Päätoimitus.

Lühike ülevaade koolinoorsooliikumise ajaloost Eestis.

(Lyhyt katsaus koulunuorisoliikkeen historiaan Eestissä).

Eesti koolinoorsoo ajalugu on kõigeltähemas ühenduses kogu Eesti rahva ajalooga. Nagu kogu Eesti rahva, nii pidid ka Eesti koolinoorsoo paremad ja pühamad püüded kunni Eesti iseseisvuseni ainult «põranda all» enesele avaldust otsima.

Eesti koolinoorsoo püüete iseloom on sarnane kogu Eesti rahva püüete iseloomule: sama demokraatlikkude, osalt koguni sotsialistlikkude püüete valdav ülekaal õige nõrgasti edustatud alalhoidlikkusega võrreldes, sama valdav kokkulepe ja üksmeel isamaalises küsimuses, nagu Eesti »vanadegi» juures. Veel enam: kuna »vanade» juures siiski vähearvulised äärmised tiivad (maaliit ja kristlik rahvaerakond paremalt poolt, legaalsed sotsiaalrevolutsionäärid ja illegaalsed kommunistid pahemalt poolt) on oppositsioonis valitseva enamuskooalitsiooniga (sotsiaaldemokraadid, tööerakond ja rahvaerakond), puuduvad noorsoo keskel äärmused üleüldse. Kogu noorsugu asub ilmavaateliselt kodanlise radikalismi või parajusmeelse sotsialismi seisukohal, eri varjunditega.

Eesti koolinoorsoo püüete ajalugu on senni täielikumalt läbiuurimata, mispärast võin esitada käesolevas ülevaates ainult mõned üldfaktid ja piiritähised.

Esimene härkamine Eesti noorsoos sündis just Eesti rahvusliku härkamise aegu: 1869—1870 a. tekkis Tartus rühm Eesti üliõpilasi — esialgu 4 meest — kes hakkasid oma vahel Kalevi-poega lugema ja ennast Eesti rahva vaimlise elu edendamiseks ette valmistama. Sest rühmast tekkis hiljemini Eesti üliõpilaste

Selts Tartus, kes oli esialgu ainsaks Eesti üliõpilasnoorsoo ühinguks, jäädes hiljemini teiste keskel juhtivale kohale. Eesti üliõpilaste Selts on kasvanud palju praeguseid Eesti poliitilisi tegelasi, suuremalt osalt rahvaerakonda kuuluvaid.

Vist ei tekkinud tol ajal veel keskkoolides Eesti õpilasrühmi, Eesti soost õppurite vähesuse tõttu. Vähemalt puuduvad neist teated.

Uus vool ulatas juba suurearvulisemasse Eesti õppivasse noorsoosse selle aastasaja algul, mil tekkisid senniste teadete järele esimesed (muidugi põrandaalused!) Eesti koolinoorsoo rühmad Tartus, Pärnus ja mujalgi. Need kandsid üheltpoolt kirjanduslisteaduslikku, teiselt poolt aga poliitilist laadi.

Esimest liiki rühmadest tuleks nimetada »Noor-Eestit«, mis muutus selle asutajate (Gustav Suits, Villem Grüntal-Ridala, Johannes Aavik, Bernhard Linde ja teised) täisealiseks saamisega juhtivaks kirjandusrühmaks Eestis kunni uusima Siuru-rühma tekkimiseni paar aastat tagasi. »Noor-Eestil« on igatahes suured teened Eesti vaimlise kultuura ja kirjanduse ajaloos esimesena euroopalikus mõttes esteetilis-kirjanduslikuna rühmana, kes tegi selle kõrval Eesti lugijale publikumile kättesaadavaks ka moderni teaduse, iseäranis loodusteaduste saavutusi. Pääle selle harrastas »Noor-Eesti« ka poliitilisi ja ühiselulisi küsimusi, olles hiljemini teatava määrani üheks Eesti tööerakonda moodustavaks elemendiks, olgugi, et *kõik* Noor-Eesti liikmed polnud tööerakondlased: nende hulgas leidis ka alalhoidlasi, sotsiaaldemokraate ja sõtsiaalrevolutsjonääre.

Noor-Eestiga umbes ühel ajal tekkis Tartus puhaspoliitiline, sotsiaaldemokraatiline noorsoorühm, õigemini öeldud tollekordse Vene sotsiaaldemokraatlike töölistepartei põrandaalune osakond Eesti õppiva noorsoo keskel. See rühm laiendas oma mõju hiljemini ka muude linnade pääle, asutades partei osakondi kooli noorsoost, üliõpilastest ja muist intelligentidest ja töölistest. 1917 aastal vabastas see rühm ennast Vene parteist ja muutus Eesti Sotsiaaldemokraatlikeks Töölisteparteiks, mis on praegu kõige suurem ja mõjuvam Eesti Vabariigis. Selle praegused juhid Asutava Kogu esimees August Rei, partei noorem liider Karl Ast, kaubandus- ja tööstusminister Nikolai Kõstner ja hulk teisi on pärit just sellest kooliõpilaste rühmast kes pani aluse parteile 1903 a. Tartus.

1905 a. alates on aga sotsiaaldemokraatide mõju koolinoorsoos vähenenud, kuna sotsiaaldemokraatiline partei on isenesest juba tõsiselaadiline täisealiste partei. Selle asemele sai aga Eesti käremeelse koolinoorsoo poolehoidu osaliseks herooilisromantiline sotsiaalrevolutsjonääride partei, teadagi Venemaa mõjul iseäranis

Tartus. Sel parteil oli Eestiski hää kuulsus kunni Saksa okkultatsiooni lõppemiseni, mist ajast saadik see partei asus pahempoolsesse oppositsiooni praegusele demokraatlikule Eesti Vabariigi Asutavale Kogule ja Valitsusele, sellega kaotes paljude endiste sõprade poolehoide, millest tunnistab Asutava Kogu valimistel saadud vähene häältearv (6 rahva saadiku kohta 120:st). Ka noorsoo keskel on sel partei palju kaotanud omast mõjust.

1917 a. asutatie enamline Sotsiaaldemokraatline Noorte Ühendus (siis nimetasid enamlased endid veel sotsiaaldemokraatideks), mis aga Saksa okkupatsiooni tõttu purunes. Uus katse teda elustada tehti 1918 aasta detsembri ja 1919 a. jaanuarikuul, siis, kui Tartu ja osa Eestimaad jällegi mõneks nädalaks enamlaste võimu all oli. Eesti Vabariigi vägede võit lõpietas jällegi selle tegevuse.

Praegu puuduvad minu teada Eestis puhaserakondlikud koolinoorsoo organisatsioonid, kuid seda enam on kirjanausteaduslikka koolinoorsoo organisatsiooni, kellest üks os kannab poliitiliselt pahempoolsemat, radikaalsemat, koguni sotsialistlikku laadi, kuna aga teine osa omale poliitiliselt mõõdukama ilme võtnud Suurem osa neist on asutatud päälle 1917 a. revolutsiooni, kuna vähem osa neist juba varemini »põranda all» töötas. 1919 a. kevadel ühinesid kõik need rühmad ja ühingud üleriiklikseks koolinoorsoo keskkorralduseks, mille väljaandena on ilmunud ajakiri »Uudismaa».

Eesti koolinoorsoo praegusteks ülesanneteks on oma sise-mise korralduse kindlam väljatöötamine, oma jõudude täielikum rakendamine eneseharimistööks, et saada täiskasvanuina Eesti Vabariigi kodanikkudeks, kel jätkub jõudu ja oskust meil noort riiki jõudsalt edasiviia kultuurilise arenemise teel. Nende ülesannete lisaks on tulnud veel kolmaski: rahvusvaheliste sidemete loomine eestkätt Põhjamaade, erite Soome vennasrahva noorsooga, millele pandi alus läinud suvel Vaasas peetud Põhjamaade koolinoorsoo kongressil, millest Soome kaasõppurite lahkuse tõttu olid osa võtma kutsutud ka Eesti koolinoorsoo asemikud.

Villem Ernits.

Sanaselityksiä:

Ühenduses — yhteydessä, rahva — kansan, nagu — niin
 kuin, püüded — pyrintö, iseseisvuseni — itsenäisyyteen asti,
 enesele — itselle, avaldust — ilmaisia, otsima — etsimään,
 püüete — pyrintöjen, iseloom — laatu, luonne, sarnane — kal-
 tainen, ülekaal — ylipaino, õige — aivan, oikein, nõrgasti — hei-
 kosti, alalhoidlikkusega — konservatiivisuuden kanssa, võrreldes

— verraten, kokkulepe — suostumus, kuna — samalla kun, siiski — kuitenkin, vähearvulised — vähälukuiset, tiivad — siivet, erakond — -puolue, paremalt — oikealta, legaalsed — lailliset, illegaalsed — epälailliset, oppositsjoonis — vastarinnassa, valitseva — hallitsevan, tööerakond — työpuolue, puuduvad — puuttuvat, äärmused — äärimmäisyydet, üleüldse — yleensä, ilmavaateliselt — maailmankatsomuksellisesti, kodanlise — porvarillisen, või — taikka, parajusmeelse — maltillisen, seisukohal — kannalla, varjunditega — vivahduksineen, — senni — tähän asti, — täielikumalt — täydellisemmin, uurimata — tutustumatta, mis pärast — minkä vuoksi, ülevaates — yleiskatsauksessa, mõned — jotkut, üldfaktit — yleisasioita, piiritähised — rajamerkit, härkamine — herääminen, just — juuri, tekkis — syntyi (entstand), vahel — keskellä, välillä, vaimlise — henkisen, hiljemini — myöhemmin, ühinguks — yhdistykseksi, hiljeminigi — myöhemminkin, kohale — paikalle, praeguseid — nykyisiä, tegelasi — toimihenkilöitä, erakonda — puolueeseen, vist — kai, tekkinud — syntynyt, soost — suvusta, õppurite — oppilaiden, tõttu — takia, vähemalt — vähintään, vool — virtaus, juba — jo, arvulisemasse — -lukuisempaan, senniste — siihenaikuisten, muidugi — tietysti, liiki — lajia, asutajate — perustajien, tekkimiseni — syntymiseen asti, igatahes — joka tapauksessa, teened — ansiot, ajaloo — historiassa, mõttes — merkityksessä, kõrval — ohella, publikumile — yleisölle, kättesaadavaks — saavutettavaksi, elemendiks — ainekseksi, liikmed — jäsenet, polnud — eivät olleet, alaihoidlasi — konservattoreja, umbes — melkein, noin, öeldud — sanottu, tollekordse — tämäkertaisen, osakond — osasto, laiendas — laajensi, mõju — vaikutusta, linnade — kaupunkien, asutades — perustaen, osakondi — osastoja, intelligentidest — sivistyneistä, aastal — vuonna, vabastas — vapautti, ennast — itsensä, mõjuvam — vaikuttavampi, juhid — johtajat, liider — johtaja, kaubandus — kauppa, tööstusminister — teollisuus-, hulk — joukko, pärit — peräisin, kotoisin, sellest — siitä, aluse — perustuksen, aga — mutta, kuna — koska, iseenesest — itsestään, tõsiselaadiline — vakavaasemele — sijaan, käremeelse — radikaalisen, poolehoiu — suosion, revolutsjonääride — -vallankumouksellisten, iseäranis — erittäin, hää — hyvä, kuulsus — maine, saadik — saakka, pahem — vasemman-, kogule — kokonaiselle, valitsusele — hallitukselle, kaotes — menettäen, kadottaen, paljude — monien, sõprade — ystävien, valimistel — vaaleissa, häältearv — ääniluku, rahvaasadiku kohta — kansanedustajan paikkaa, puhasenamline — bolshevistinen, siis — silloin, enamlased endid — bolshevikit itsestään, tõttu — vuoksi, purunes — purkaantui, särkeytyi, katse — koe, teda — sitä, elustada — elävöittää, mõneks — muuta-

maksi, nädalaks — viikoksi, enamlaste — bolshevikien, võimu — voiman, vabariigi — tasavallan, vägede — sotajoukkojen, selle — sen tegevuse — toiminnan praegu — tätä nykyä, minu — minun, puhaserakondlikud — puolueelliset, kuid — mutta, kirjandusteaduslikka — kirjallistieteellisiä, kellest — joista, poliitiliselt — poliittisesti, pahempoolsemat — vasemman-, koguni — jopa, kuna — samalla kun, omale — omaa, ilme — eleet, pääle — jälkeen, varemini — aikaisemmin, töötas — työskenteli, ühinesid — yhdistyivät, ühingud — yhdistykset, üleriikliseks — koko valtakunnan käsittäväksi, keskkoraalduseks — keskusjärjestykseksi, väljaandena — julkaisuna, ilmunud — ilmestynyt, ajakiri — aikakauskirja, ülesanneteks — tehtäviksi, korralduse — järjestymisen, kindlam — vakavampi, püsivämpi, väljatöötamine — loppuun työskenteleminen, jõudude — voimien, täielikum — täydellisempi, rakendamine — valjastaminen, eneseharimistööks — itse sivistyttämisen-, kodanikudeks — kansalaisiksi, kel — joilla, jõudu — voimaa, oskust — taitoa, riiki — valtakuntaa, jõudsalt — joutuisesti, mahtavasti, arenemise — kehityksen, nende — niiden, ülesannete — tehtävien, vaheliste — välisten, sidemete — siteiden, eestkätt — etukädessä, vennas — veljes, ga-liite — kanssa, läinud — menneenä, suvel — kesänä, millest — josta, kaasõppurite — kansaoppilaiden, lahkuse — auliuden, asemikud — edustajat.

Concordia.

Kun tieto yhteisen pohjoismaisen koulunuorisolehden perustamishankkeista saapui tänne Norjaan, saavutti se heti myötätuntoa koko maassa. Suureksi muodostuu nyt ilo sen johdosta että Vaasan-kokouksen tekemät suunnitelmat nyt todella toteutuvat.

Meille ei ole tarpeellista pitemmältä käsitellä merkitystä, minä tämänkaltainen lehti voi saada ja varmasti tulee saamaan. Sen on Arne Paasche Aasen — arvossa pidetty ja hyvin tunnettu kynänkäyttäjät lukiolaisten keskuudessa — täysin tyydyttävästi osoittanut haltioituneessa tervehdyksessään »Concordialle.» Meidän tehtävämme on koota ja yhdistää Pohjoismaiden nuorisoa. Mutta ensimmäisenä edellytyksenä on, että me opimme tuntemaan toisiamme. Sen vuoksi olemme tällä kertaa toimittaneet lehteen kirjoituksen: »Norjan lukiolaiset.»*) Sen tarkoituksena on johtaa »Concordian» lukijapiirin keskuuteen. Senraavissa numeroissa tahdomme sitten introdusoida kaiken munnin norjalaisen nuorison. Ja me toivomme, että meidän ruotsalaiset, tanskalaiset, suomalaiset ja eestiläiset toverimme esittävät kukin oman

*) Seuraavassa numerossa.

maansa nuorisoa »Concordian» palstoilla ja siten kaikelle nuorisolle Pohjoismaissa. Vasta sitten kun tuttavuuden ja ystävyys-siteet yhdistävät meitä, voi ajatusten vaihtaminen ja kaikkien suurempien ja pienempien probleemien esilleottaminen, jotka piilevät meissä, niin nuoria kuin olemmekin, hyödyttää meitä.

Käännös norjankielestä.

Norjalainen toimittaja.

Tieto — teatus, perustamishanke — asutamine, myötätunto — osavõtmine, sympaatia, tarpeellinen — tarvilik, käsitellä — harutada, kynänkäyttäjä — sulemees, arvossapidetty — austatud, tyydyttävästi — rahuloldavalt, haltioitunut — vaimustatud, tehtävä — ülesanne, edellytys — eeldus, tarkoitus — eesmärk, introduserata, johdattaa — juhatada, toveri — seltsimees, palsta — veerg, siten — nõnda, esilleottaminen — ettevõtmine, piillä — peita, hyödyttää — kasutada.

Suomen Koulunuorisoliiton (S.K.N.L.) 13:s vuosikokous ja 5:s pohjoismai- nen koulunuorisokokous Vaasassa

9-12/VII—19.

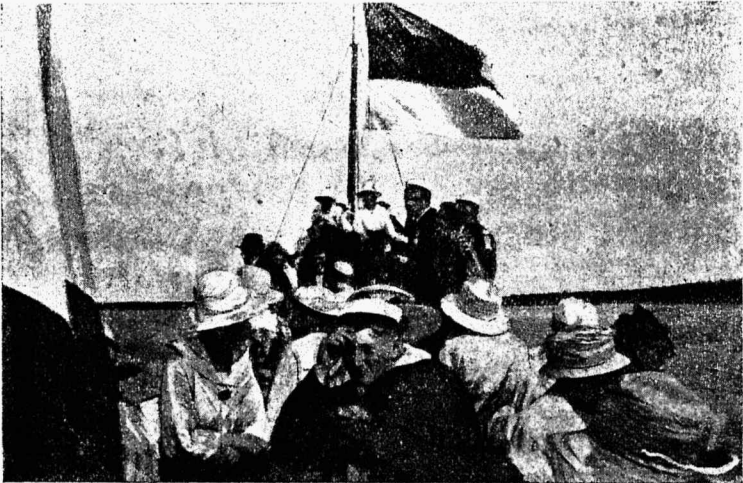
Heinäkuun paahtavassa helteessä pyyhälsi matkustajajuna keskiviikkoaamuna 9 VII halki lakean Pohjanmaan. Junan perävaunuissa oli mieliala hilpeä, siellä istui melkein yksinomaan nuoria koulupoikia ja -tyttöjä, joukossa jokunen ylioppilaskin, tehden tuttavuutta keskenään ja keskustellen tavallista äänekkäämmän. Kuten sanottu oli nuorisoparvi sankka, kiitos suotuisain ilmojen — tai ehkä enemmän valtioneuvostolta saadun alennuksen rautatielippujen hinnoissa.

Vaasaan saavuttiin hyvissä ajoin. Vastassa asemalla oli airueiden lukuisa parvi ja kaupunkiin ennemmin saapuneita kokouksen osanottajia. Uudet tulokkaat opastettiin majapaikkaansa hieman levähtämään ja puhdistautumaan matkan pölystä.

Varsinainen kokous alkoi päivällä klo 1 Vaasan kaupungintalon juhlasalissa. Kun Kaartin Jääkäripataljoonan soittokunta oli puhaltanut Vaasan marssin ja Sibeliuksen Finlandian astui puhujalavalle yliopp. Martti Forsman lausuen kohteliain sanoin suomeksi ja ruotsiksi juhlavieraat tervetulleiksi. Hän toi mielihäilyväällä tavalla julki Suomen nuorisossa vallitsevan valtavan riemuntunteen maansa hiljattain saavuttaman itsenäisyyden johdosta. Tämä taistelussa voitettu itsenäisyys teki mahdolliseksi suomalaisten liittymisen Pohjoismaiden vapaiden ja itsenäisten kanso-

jen sisaruspiiriin. Ja uuden ja yksimielisen Pohjolan luomistyössä kaivattiin ennenkaikkea nuorisoa, jota ilman sen toteutuminen olisi melkein mahdottomuus.

Kun soittokunta taas oli puhaltanut raikkaita suomalaisia ja pohjoismaisia säveliään, nousi puhujalavalle S. K. N. L:n puheenjohtaja yliopp. Vilho Setälä. Hän viittasi muutamalla sanalla edelliseen puheeseen huomauttaen, että vapautemme ilon ja riemun alle kätkeytyy elämän suuri vakavuus. Nyt on itsekkyyden ja omanvoiton pyynnin aika, vuosia raivonnut maailmansota on selvästi tuonut ilmi, miten vähän ylevämmät ja jalommat aatteet ovat voineet saada jalänsijaa nykyajan ihmiskunnassa, joka sivistyksessään pitää itseään suuresti korkeampana kuin muinoin

Viron lipun alla.

Nuorison ajatusmaailma on kuitenkin ihanteellisempi ja paremmin lähimmäisen hyväksi uhrautuva. Nuorten tulee olla valmiita kärsimykseen, pitää valita se elämänura, jolle luonto suotuisimmin merkin viitto; vaikka toimeentulo olisikin niukka, hyödyttää yksilö, joka ahkerasti uurtaa omalla alallaan, yhteiskuntaa enemmän kuin sellainen, joka vain aineellisia etuja silmälläpitäen on uransa valinnut. — Lausuntoa ja pianonsoittoa esittivät vaasalaiset, ja soittoon loppuivat avajaisjuhlat. — Sali oli koristettu pohjoismaisain lipuin ja köynöksin.

S. K. N. L:n vuosikokous alkoi klo 7 i. p. Sen avasi lyhyellä puheella puheenjohtaja Vilho Setälä. Sihteereinä toimivat yliopp. M. Forsman ja G. Ahlbäck. Valmistamaan kysymystä opiskele-

van nuorison yhteistoiminnasta Pohjoismaissa valittiin Liiton puolesta toimikunta. Toinen komitea valittiin valmistamaan ja lausuntoa antamaan asioista, joiden piti tulla vuosikokouksessa käsiteltäviksi.

Illalla klo $\frac{1}{2}$ 9 alkoi pohjoismainen illanvietto, jonka ohjelmasta erikoisesti mainittakoon yliopp. Jalo Ansaksen lennokas puhe, ensisijassa kohdistettu virolaisille vieraille sekä laulajatar Lilli Trontin ihastuttavat laulut. Puhujina esiintyivät vielä Viron perustavan kokouksen jäsen ja Viron opiskelevan nuorison johdattaja maisteri Villem Ernits sekä tukholmalainen Norra Latinläroverket'in toverikunnan »Concordia»-seuran puheenjohtaja S. Nissalowitz, joka kertoi ruotsalaisen koulupojan elämästä.

Toinen kokouspäivä valkeni yhtä kirkkaana kuin edellinenkin. Se aloitettiin urheilukilpailuilla. Turun klass. lyseo suoriutui voittajana saaden kiertopalkinnon haltuunsa vuodeksi eteenpäin. Urheilukilpailujen jälkeen tapahtui lippujen nosto Hietalahden puistossa. Pohjoismaiden liput niiden joukossa myöskin Viron nostettiin tankoon kunkin maan kansallislaulun sävelten kaikuessa.

Kaupungintalon juhlasalissa oli päivällä klo 1 kokous. Komitea, jonka tehtäväksi oli jätetty pohtia opiskelevan nuorison yhteistyön mahdollisuuksia pohjoismaissa, ehdoitti yhteisen pohjoismaisen koulunuorisolehden perustamista. Ehdotuksen johdosta keskusteltiin ja hyväksyttiin se yksimielisesti. — Kokous loppui maist. Ernitsin laajaan ja mielenkiintoiseen esitykseen Viron kulttuuri- ja poliittisesta elämästä Venäjän vallan aikana, saksalaisen valtauksen aikaan ja nyt, sekä koulunuorisotyön mahdollisuuksista aikaisemmin ja nyt.

Illtapäivällä klo 5 lähdettiin S. K. N. L:n lippu ja sotilassoittokunta etunenässä kunniatervehdykselle sankarihaudoille. Soittokunta esitti m. m. »Integer vitae»:n ja »Jumala ompe linnamme» sekä Suomen ja Ruotsin kansallislaulut. Ruotsinmaalaisten hautoilla puhui S. Nissalowitz.

Kaupungintalolle illaksi järjestetyssä illanvietossa esitti neiti Aino Hopiavuori yksinlaulua, viulutaiteilija Jukka Bergman soitti ihastuttavia kappaleita, Vilho Setälä puhui esperantosta j. n. e.

Suuren osan perjantapäivää tuuditteli kokouksen osanottajia Pohjanlahti. Kolmella pienellä saaristolaislaivalla, joiden päämasstoissa liehuivat Viron, Ruotsin ja Suomen liput, jätettiin Vaasan rannat matkan määränä Raippaluoto (Replot). Siellä viivytettiin hetkinen nauttien mukaanotettuja virvokkeita ja eväitä. Matka tuntui viehättävän etenkin sisämaan asukkaita, joista moni ensi kertaa keinui »selvällä meren selällä, ulapalla aukealla». Kaupunkiin palattua jatkettiin S. K. N. L:n vuosikokousta, jota kokouksen pöytäkirja tarkemmin selostaa.

»Ex tempore» illanvietossa Hietalahden kesäteatterissa esitti-

vät karkelon lomassa yksinlaulua neiti Hannele Blomstedt ja taiteilija R. Volanen, leikkillisiä puheita pidettiin, joista mainittakoon «pastori» Hermosen saarna ja useita runoja lausuttiin. M. m. esitti neiti L. Gröhdahl ulkoa suurimman osan Koskenniemen »Nuoresta Anssista». Tilaisuus päättyi jälkeen heinäkuisen puoliyön — — — — —.

Lauantaina tehtiin retki Vanhaan Vaasaan ja Korsholman vailleille. Entisessä Kustaa III:n aikuisessa Vaasan Hovioikeusrakennuksessa, nykyisessä Mustasaaren seurakunnan kirkossa oli liturginen jumalanpalvelus ja sen jälkeen selosti sotarovasti Hedberg Vanhan Vaasan historiaa. Vasta silloin — lauantaina — tapahtui, ettei sää juhliville ollut suosiollinen. Korsholman vailleilla oitaessa satoi ja satoi rankasti. Salamat iskivät maahan ja myrsky taivutteli puita; jumalanpalvelusta säesti ulkona ukkosen kumea jyske; hämärässä kirkossa puhui nuorisojoukolla rauhan sanoja vanha, harmaapää kirkkoherra, ja nuori seurakunta kuunteli vakavana. Sade pieksi ikkunaruujuja ja nurkissa vinkui tuuli. Tunnit erinomaisen kauniissa kirkossa, Korsholmassa ja palaneen kaupungin raunioilla kuluivat ihmeen nopeaan. Poislähdön aika saapui. Moni käväisi vain Vaasassa ja jätti sitten samana iltana tuon vierasvaraisen Pohjanmaan pääkaupungin kulkien pian uudelleen ohi Vanhan Vaasan ja Korsholman etelää ja kotia kohti. — Illalla oli vielä kaupungintalolla ollut illanvietto karkeloineen, jossa puhuivat m. m. tri Schybergsson ja virolaiset edustajat.

S. K. N. L:n johto siirtyi Vaasassa monivuotiselta puhejohtajalta toisiin käsiin. Uudet toimihenkilöt ja uusi nuorisopolvi alkaa nyt kulkea vanhemman uranaukaisijapolven ja muuttuneiden poliittisten olosuhteiden avaamaa tietä. Olkoon S. K. N. L:n uusi Liittotoimikunta ja Liiton alaiset uudet Toverikuntapiirit ja Toverikunnat toimissaan onnekkaita! Kasvakoon ja varttukoon myös Vaasan juhlien Pohjoismainen kehtolapsi Concordia, pohjoismaisen koulunuorison oma lehti, jonka kehdon ääreen niin monet hyvät hengettäret olivat runsaine antimineen saapuneet!

Ilmari Outinen.

Paahtava — pöletav, helle — kuumus, matkustajajuna — reisiaterong. sankka — tihe, lippu — pilet, airut — käskjalg, hie — man — vähe, matka — reis, pöly — tolm, varsinainen — päris, kaupungintalo — raatus, soittokunta — orkester, kohtelias — viisakas, kansa — rahvas, mahdottomuus — võimatus, raikas — värske, viitata — tähendada, sävel — viis, (laulu), kätkeytä — peituma, vakavuus — tõsidus, itsekkyyd — egoismus, jalo — kõrgemeelne, elämänura — elutee, niukka — puudulik, ahkerasti — virgast, lausunto — deklamatsioon, — köynnös — pärg, sihteeri — sekretäär, jäsen — liige.

Nuorten nousu.

Pohjoismaiden koulunuorison juhlaa varten Vaasassa.

19 12/7 19

Kirj. Larin Kyösti.

On nuoruus voimaa, joka kaikki kestää,
on toivoa, on taivaallista tulta,
se, nuorukainen, vaatii kaikki sulta,
kun kukkaas käyt, ei väärät vallat estää
voi voittos kulkua ja kunniaa,
kun sinuun katsoo kansa, koko maa.

Oi, katso nuorukaista pystypäätä
ja tahdon täydennystä Pohjan ponnen.
Vei kerran vieraat kansat päivän onnen
ja tänne työnsi liki lunta, jäätä
yön orjiks onnettomiin ongelmiin,
kun kansain kulkukautta kamppailtiin.

Mut täällä karaistui sun tahtos tarmoon,
yö sielus valkaisi, oi kevään nuoruus,
sun lumipuhutaaks loi sun soittos suoruus,
kun hiljaa työsi teit, kun tunsit ties,
kun luonto lauloi taikas: ole mies!

Niin orja-ajan nousu nähdä voitiin,
jäi jälkeen ne, mi kaivoi meille hautaa,
kun täällä jäässä taottihin rautaa,
ja luonteen laatu lujuus moukaroitiin,
surmasta suon, yön, jään ja tunturin
vei voitoista sen valon voittoihin.

Se uupumatta näki suurta unta,
se nostaa pienen suureks sielultansa,
kun aikaan hukkui moni heimo, kansa,
ja viettiin vaipui moni valtakunta,
mi kerskui, ettei päivä mennä voi
sen mailta; niin sen unho umpeen loi.

Ja suven seudun kansat kulkee vielä
kerskuen hengen heikkouttaan huumaa,
ne päivä kuihduttaa, ne kiima kuumaa,
ne käyvät turmiossa turman tiellä,
kas niillä takanaan on aurinko,
ne iltaan käyvät valheen varjoon jo.

Mut täältä, täältä Pohjantähden alta
 käy uudet unelmat ja maailman mahti,
 on nuorten joukko valon vahva vahti,
 on nuoruus voittamaton, vuolas valta,
 maan riemun rikkaus, sen usko uus,
 min eess' on elämä ja vastaisuus.

Käy täältä voittokulkuun kerran nero,
 tieto ja taito, täyttyy kerran työmme,
 vain valkeemmiksi vaihtuu vainon yömme,
 jo tehty on maan raskain päivävero,
 nyt meidän vuoro maat on valloittaa,
 ei mikään mahti meitä sortaa saa.

Niin Pohjoismaiden hohtaa huiput, vuoret,
 heijastain maailmalle valon uuden
 kaut' ajan ankanan ja ikuisuuden,
 kuin tulipatsaat kohoo voimat nuoret,
 ja Pohjan soitto maita kaiuttaa,
 maapallomme sen kerran kuulla saa.

Siis käykää, kaikki nuoret, kamppailuumme,
 päin vaaraa vain ja eespäin eestä maanne,
 maa teidän on, maa kantaa kunniaanne,
 kun kerran maassa murtuu lujat luumme,
 uus polvi perintömme voiman saa,
 mi korkeemmalle päivään ponnistaa.

Kööpenhaminassa 1 p. heinäk. 1919.

Nousu — tõusmine, vaatia — nõudma, väärä — vale, estää
 takistada, ponsi — jõud, työntää — tõugata, ongelma — prob-
 leem, kamppailla — võidelda, tarmo — energia, suoruus — õigus,
 moukari — suur vasar, lujuus — kestavus, tugevus, uupumatta —
 väsimata, hukkuu — uppuda, vietti — loomalik instinkt, valta-
 kunta — riik, kerskua — kelkida, heikko — nõrk, kiima — kirg,
 turmio — kadu, aurinko — päike, vastaisuus — tulevik, nero —
 genius, vero — maks, vuoro — kord, valloittaa — võita, sortaa
 — rõhuda, hohtaa — paista, heijastaa — peegeldada, huippu
 — tipp, perintö — parandus, kirkas — hele, kilpailu — võistlus,
 palkinto — auhind, ehdotus — ettepanek, sankari — kangelane,
 tuuditella — hallitada, virvoke — värskendav jook, eväät — moon,
 viehättävä — meeldivveetlev, pöytäkirja protokoll, karkelo — tants,
 loma — vaheaeg, saarna — jutlus, m. m. muunmuassa — muu
 seas, ulkoa — pääst, seurakunta — kihelkond, sää — ilm,
 salama — välk, myrsky — torm, raunio — varemed, vieraan-
 varainen — vastuvõtlik, kehto — häll.

Skjoldungit.

Aurinko nousi sinisen meren ylitse. Tummat yölliset pilvet olivat kokoontuneet itään ja odottivat päivän tuloa. Nyt piilivät ne kullanhohteisina lähettiläinä korkealla taivaan ja maan välissä julistaakseen valoa, minkä jo olivat nähneet. Leivonen heräsi ja kukat avautuivat. Ilma väreili raikasta viileyttä ja vavahtelevaa linnunlaulua. Kaikki nuori ja voimakas kohosi reippaasti seisaalleen, pudisti unen silmistään ja polki maata silkasta elämänilosta.

Mutta rannalla seisoivat tanskalaiset urhot vanhoina ja aha-voittuneina kantaen arpia monista taisteluista ja nojasivat väsyneinä miekkoihinsa. Heille oli auringon nousu vain ilmoitus uuden päivän surusta ja pettymyksestä, uuden päivän huolista ja kiistasta. Daanein kuningas oli mennyt jumalten luo, eikä kenkään hänen miehistään ollut kruunun arvoinen. He olivat kelpo miehiä sinänsä, he kelpasivat panemaan henkensä alttiiksi ja halkomaan kilpiä ja otsaluuta; mutta ilman päällikköä he eivät voineet taistella. He kaipasivat yläpuolelleen miestä, jonka ympärillä humisi voitto ja kuuluisuus, jumalten poika, jonka kokoamaan ja johtamaan heitä — ei kukaan heistä ollut jumalten poika. Nuoriso oli nyt kuten aina täynnä toivoa ja valoisaa kaihoa; pojat sanoivat vanhoille ja harmaille: »Pitäkää varanne, untelot urhot; hän tulee vielä, päällikkömme ja kuninkaamme» — sillä jokainen heistä uskoi, että juuri hän oli jumalten valittu. Mutta päivät kuluivat, eikä kuningasta tullut.

Ajan näin vierieessä joutui kaikki vanhoilta hyviltä laduiltaan. Rosvot raivosivat mökeissä ja polkivat vainioita, lähin naapuri loukkasi naapurin oikeuksia. Naiset repivät tukkaansa ja itkivät. Miehet purivat hampaansa yhteen, menivät rannalle ja katselivat tuntikausia merelle. Sieltähän hän oli tuleva! Ylpeänä ja voitokkaana oli hän saapuva sinisillä aalloilla. Itse seisoi hän lohikäär-melaivansa keulassa korkeana ja uljaana auringon kimalliellessä kypärässä ja haarniskan silmukoissa, ja leveä kansi olisi täynnä aseistettuja sotilaita. — — — Meri lainehti levollisesti kuten ennen Tanskan rannikkoa vasten tai kohisi myrskynä kallioihin, mutta keula ei halkonut laineita tuoden Tanskalle sen toivoa. Sankarit rannalla katsoivat väiti ollen meren vaihtelevaa leikkiä, näkivät auringon nousevan ja laskevan, kevään muuttuvan kesäksi ja kesän kallistuvan syksyyn, ja yhä he odottivat turhaan.

Vihdoinkin — eräänä raikkaana, päivänkirrkaana aamuna — kulki sana kautta maan: »Hän tulee! Hän tulee! Katsokaa! Odin lähettää meille kuninkaan!» Ne, jotka vielä nukkuivat, nousivat ja juoksivat rannalle; siellä seisoivat miehet ryhmissä, kädet rinnalla ja osoittivat etäisyyteen. Siellä kaukana taivaanrannalla kohosi tumma piste näkyviin, läheni, suureni ja säteili kimaltelevassa au-

ringossa. Hän se oli, hän se oli! — urhot karistivat masennuksen yltään, löivät miekoillaan kaikuviin kilpiinsä ja tunsivat veren virtaavan vahvana suonissaan. Ja katso: ylpeänä ohjasi lohikäärme laiva tanskalaista rannikkoa, suoraan korkeaa nientä kohden. Mutta kuningasta ei seisonut keulassa eikä sotilaita kannella. Pahat aavistukset valtasivat tanskalaiset, he kahlasivat haarniskaa ja kilpeä kantaen laineitten halki ja kiipesivät ylös kannelle. Kaikki oli hiljaista ja tyhjää; aironlyöntiä ei kuulunut, eikä uhkaavaa astuntaa korkealla kannella. Eikö kuningas ollutkaan tullut? Olivatko jumalat pettäneet toivon? Ei, katsokaa! — katsokaa! Kuka makaa tuolla kultaisella lyhteellä maston alla, ase- ja kultakasojen keskessä, tuulessa paukkuvan lipun alla? Lapsi, pikku poika, reipas ja terve nähtävästi. Hän olkoon tuo odotettu! Hänet on Odin lähettänyt! Hän varttukoon daanein luona ja tulkoon taistelun Toriksi saatuaan voimia ja ikää. Miehet nostivat hänet korkealle vahvoille olkapäilleen, veivät hänet käräjille ja valitsivat hänet daanein päälliköksi. Skjold annettiin hänelle nimeksi — Skjold, Tanskan toivo.

Jo varhain osoitti hän voimaansa. Hän ei väistänyt karhuaakaan. Se tuli metsästä painavana ja raivoisana hävityshalusta. Skjold juoksi reippaasti sen kimppuun, kietoi sen otteeseensa ja mursi sen luut.

Skjoldista tuli hyvä kuningas, mahtava sodassa, lempeä ja oikeamielinen rauhassa. Jos joku tuhiasi aikaansa turhuuksiin ja hyödyttömissä hommissa, kehoitti hän heitä ankarasti työhön. Hänestä tuli hyvien kannustama voima, pahojen omatunto. Hänen mukaansa saivat Skjoldungit nimensä.

Skjoldunge on jokainen, jolla on kuninkaallinen mieli — jokainen, joka paljon alttiiksi panee. Eipä tarvita edes kultakruunua ja silkkistä, nahkareunuksista viittaakaan; kruunu ja viitta eivät tee kerjäläistä hallitsijaksi. Toiset olivat Skjoldungeja miekka kädessään, toiset taltta ja kynä, monet hiljaisissa töissä.

On ollut kiistan, pikkumaisuuden aika. Kuninkaat ovat kuolleet; taistelevain rivien edessä ei ole ollut päälliköitä. Hyvät seisovat odottaen rannalla tähystäen jumaltenpojan laivaa, mutta päivä vaihtui yöhön, kesä talveen. Taisteluniloiset sankarit tylsistyivät toimettomuudessa ja epäilyssä; heidän miekkansa ruostuivat huotrissaan ja kilvet harmaantuivat tomussa. Mutta me nuoret säilytämme toivomme. Me astumme reippaasti vanhusten ryhmään ja huudamme heille hilpeästi: Älkää hätäilkö, untelot urhot! Hän tulee vielä, päällikkö, kuningas! — sillä jokainen meistä uskoo: *minä* juuri olen määrätty ja valittu. Ja meillä on oikeus uskoa itseemme. Me olemme nuoria. Toivo on nuorison oikeus. Me tiedämme, että meidän aikamme on suurempi kuin mikään

aika tätä ennen; — eikö se siis jättäisi jälkeä meidän toimiimme-kin? »Kukonpojat! Kukonpojat! Kyllä siipenne vielä typistetään!» Pilkkatkoot niin paljon kun haluavat! Meidän aikanamme voi kannanmunistakin syntyä kotkia. Sen takaa, mitä vanhat nimittävät mädännäisyydeksi ja kadotukseksi, sodan pimeydeksi ja kauhuiksi, levittää tulevaisuus siipensä kulkeakseen huminassa maiden yli.

Tässä meidän omassa maassammekin, jota sanotaan pieneksi ja heikoksi, heräävät nukkujat ja sidotut katkovat kahleensa. Uusi Skjoldungein suku kasvaa esiin. Se valmistuu ohjaamaan kulkunsa tulevaisuuden rannalle ja sulkemaan harmaantuneet urhot syliinsä, kohoamaan korkealle vahvoilla hartioilla ja kaiuttamaan torvilla taisteluun.

Ensi merkki tulee etelästä. Me näemme pisteen taivaanrannalla, se kasvaa yhä, ja sitä ympäröivät toivon auringonsäteet. Kohta ohjaa tänne ylpeä lohikäärmelaiva rannallemme suoraan korkeaa nientä kohden. Ja monet odottajista juoksevat rannikon laineisiin ottamaan vastaan kaunista laivaa, ja kuka tietää: kenties monet myös etsivät miehiä airoista ja kuningasta laivankannelta. Mutta varmasti löytävät he silloin lyhteellä makaavan lapsen maston juurella. Se on Tanskan toivo — vielä kapaloissa. Mutta tämä lapsi on varttuva joukossamme ja se on oleva kansansa voima ja omatunto.

Puhutaan paljon siitä maasta, minkä me voitamme takaisin — maasta, mikä suurentaa valtiotamme etelää kohden. Mutta harva ajattelee, että me tulemme voittamaan niin paljon enemmän kuin peltoja ja kaupunkeja, niittyjä ja lehtoja; — me tulemme voittamaan uutta voimaa, joka on karaistunut kaipauksen ja katovuosien aikana, kasvanut vahvaksi kuolon silmien edessä. Se on kansaa, joka itse oli mukana suuressa taistelussa, joka taisteli hurjasti ja uljaasti — kansaa, jota kohta sanotaan tanskalaiseksi ja joka tulee omaksemme, kansalaisia ja taistelutovereja. He eivät tuo meille maailmanmahtia eikä suunnattomia rikkauksia, kenties eivät ne tuo mitään valmista ja täysikasvuista — he tuovat Skjold-lapsen, joka odottaa miehuuttaan.

Suurten päälliköiden mukana saapui myös suuri kokonaisuus. Nyt seisomme me kaikki yhdessä taistellaksemme samasta päämäärästä, — me tanskalaiset rajojemme sisäpuolella, me ihmiset maailmassa. Me teemme työtä keskuudessamme maamme tähden; maamme tulee voimakkaaksi maailman tähden. Toinen vaikuttaa toiseen; suuri kansojen välinen liitto, ajan suuri aavistus ja kaipuu, on kuin meri, joka ottaa vastaan kaikki vahvat virrat. Toinen auttakoon toistaan, ihmisten puolesta olkoon rauha ja hyvä tahto. — Siksi tulemme me, te veljet idässä, pohjoisessa ja lännessä: norjalaiset, ruotsalaiset, islantilaiset, suomalaiset ja eestiläiset —

sentähden tulemme me tanskalaiset ja ojennamme kätemme yhteiseen työhön ja yhteiseen taisteluun. Monet teistä ovat olleet mukana suuressa taistelussa ja taistelleet tulevaisuuden puolesta. Antakaa meille voimanne ja kertokaa meille elämyksiänne; opettakaa meille, mikä te itse osaatte! Kenties meilläkin on jotain annettavana vastalahjaksi. Meissäkin liikkuu haaveita ja kaipuuta. Me tahdomme olla mukana tulevaisuuden taistelussa, pystyttämässä kaatunutta ja rakentamassa särkynyttä, tekemässä suurista sanoista suurta työtä. — Me nuoret olemme maailman toivo! Meidän hartioillamme lepää tulevaisuus!

Me saamme voimaa siitä mikä on, mutta myös siitäkin, mikä on ollut. Katse kääntyneenä menneisiin suuriin tekoihin laskemme me jalkamme tulevaisuuden kynnykselle. Meidän takanamme seisoo joukko taisteluun tottuneita Skjoldungeja viitaten eteenpäin korkeihin päämääriin. Heidän työtään tulee meidän muistaa uskaltaaksemme itsekkin jotain suurta. Meillä nuorilla on ihanteet tukenamme. Menneen ajan kuninkaalliset nimet kaikuvat sielussamme ja raikuvat torvina taistelevien rivien edessä.

Mekin tulemme voittamaan tuon vahvan karhun — tuon, joka on painava ja raivoisa hävityshalusta. Se on laskenut leveän kämmensä kansamme ylitse ja tehnyt sen tylsäksi ja uneliaaksi.

Vieraat sanovat meitä pieneksi kansaksi ja luulevat, ettei meillä ole tahtoa eikä uskallusta. Mutta olihan Uffe hin Spagekin (-sävyisä) Skjoldungeja. Kun hän heräsi voimaan, särki hän haarniskansa ja kaatoi vihollisia.

Kansamme on nukkunut orjanunta ja heräsi vain kuunnellakseen »ilon ääntä». Nyt on aika laulanut mahtavan Bjarkemaalinsa: »Aurinko on noussut — uusi päivä koittaa!» Meikin kuulemme huudon keskuudessamme:

»Vaagner, vaagner, danske Helte!
springer op og spænder Bælte!
Dag og Daad er Kaempersin.»

Herätkää, herätkää tanskalaiset sankarit!
Nouskaa ja sonnustakaa itsenne!
Päivä ja mainetyöt edellyttävät taistomieltä!

tumma — must pime, — leivonen — löoke, — arpi arm, — untelo — unine, — rosvo — rôôvel, — loukata — haavata, tukka — juukset, ylpeä — uhke, — lohikäärme — draakon — etäisyys — kaugus, — musertaa — (katki), rusuma, — lempeä — armulik, hyödytön — kasuta, — homma — asi, ankara — vali, silkki — siid, nukkuja — magaja.

15. 10. 1919.

Erik Molttesen.

(Käännös tanskankielestä).

Eesti õppurkonna praegused organisatsioonid.

(Viron opiskelevan nuorison nykyiset järjestöt).

Vabadussõda, mis (mikä) eriti just (juuri) Eesti noorsoos suurima vaimustushoo (innostushengen) esile tõi, ei jätnud oma mõju (vaikutusta myös) ka noorte vaimutöö (hengen työn) alal avaldamata (ilmaisematta) kui (kun) suurem (suurempi) osa kodumaast 1919 algul vaenlasest (vihollisesta) puhastet oli, võimaldefi (tehtiin mahdolliseksi) õppuritel (opiskelijoille) uuesti (uudelleen) koolitöö juure (luo) tagasi pöörata (kääntyä). Ja vaimustetuina (innostuneina) tulid nad, (he) noored kangelased, (sankarit) asudes (ryhtyen) endise töö juure aiva uue (uudella) jõu (voimalla) ja energiaga, luues (luoden) niisuguse (semmoisen) tõusuaja (nousu-ajan) meie noorsoo arenemises, (kehityksessä) mil-line kordub (toistuu) vaevalt (tuskin) nii pea (pian). On see ka arusaadav, (ymmärrettävä), kui (kun) silmas pidada et juba (jo) Saksa okkupatsiooniaegne (valtauksenaikainen) surve (sorto) virgutavalt (virkistytävältä) mõjus (vaikutti) isegi (itsekin) kõige (kai-ken) loiumate (veltoimpiin) pääle. Kuidas (mitenkä) võis siis sarnane (sellainen) üllatav võidukäik, (voittokulku), triumfaalmarsh põigiti (poikki) üle kodumaa lumivälju, (peltojen) mille läbi tegi Eesti noorsugu poolelise (toista) kuuga, (kuussa) vähemalt (vähintäin) tema (sen) kaaluvam (painavampi)osa, üleüldist (yleistä) vaimustust mitte (ei) välja (ulos) kutsu! (kutsua (herättää)).

Juba enne enamlaste (bolshevikkien) tulekut (tuloa) sai Tartu kitsam (ahtaampi) õppurite ringkond (piiri) shapirografeerit ajalehe (sanomalehden) («Õppur») väljaandmisega (julkaisemisella) hakkama, (alkamaan) kuna (samallakun) Tallinas okkupatsioonipäevil »põranda all» samuti (samaten) käsitsi mitmustetult (monistettuna) ilmuv (ilmestyä) õppurite ajaleht »Vaba Sõna» ka päevavalgele tuli. Kuigi (vaikkakin) enamlaste sissetungimine ajutiselt (väliaikaisesti) kõik katkestas (katkaisu) ja meeolugi (mielialankin) teataval (jossain) määral (määrin) alla rõhus, (alaspainoi) seda suurema vaimustusega (innolla) asuti pärast, kui vaenlasest jagu (jako s. o. voitto) saadud, (saatu) eneseorganiseerimisele (järjestäytymiselle). Asus (syntyi) terve (koko) rida (sarja) uusi õppurite ühinguid (yhdistyksiä) ja vanad jatkasid tööd kiirendet tempos.

Kõigi nende ülesandeks (tehtäväksi) oli igakülgne (kaikinpuolin) enesetäiendamine (itsensätäydentäminen) väljaspool (ulko-puolella) kooli, eriti enesekasvatamine, (itsekasvatus) millega kool harva tarvitiselt tagajärjerikkalt (tuloksellisesti) hakkama saab. Ulepää (yleensä) pole (ei ole) kool, eriti Vene kool, kõiki Eesti

õppurkonna (oppilaskunna) nõudeid (vaatimusi) kunagi (mil-loinkin) rahuldanud, (tydyttänyt) vaid sundinud mõtlemapärasemat (vaan pakottanut ajattelevampaa) osa alati (yhä) väljaspool kooli ennast (itseään) igakülgsest täendama eriti kasvatama ja elule ette (eteen) valmistama. Nagu eelmisest (niinkuin edellisest) kirjutusest näha, ei suutnud (kyennyt) seda mingisugused (millaisetkaan) repressioonid ja survedki (sorrotkin) takistada (estää), vaid sundisid (pakottanut) seda ainult salaja (salaa) »põranda all» tegema, andes sellekohasile organisatsioonile teat (tietyn) käremeelse (radikaalisen) poliitilise ilme, (ulkomuodon) mis aga revolutsiooni päevil peagi kadus (katosi) ja järele jäi ainult igakülgse (kaikinpuolinen) enesetäendamise põhimõte (periaate). Meie õnnetus, (meidän onnettomuus) suuremalt osalt oludest (olosta) ja iseloomust olenev, (luonteesta johtuva) on olnud aga see, et meil sarnaseid (sellaisia) organisatsioonide liiga palju on tekkinud, kuigi pea (syntynyt) vaikkakin (pian) kõigil üks ja sama pääsiht (päämäärä) on ja nad väga hästi võiksid koonduda ühiseks (sangen hyvin voisivat yhtyä yhteiseksi) liiduks, kel (jolla) oleks osakonnad (osastot) üle kogu maa, milline mõte (ajatus) ka päevakorra (päiväjärjestyksen) kerkinud (kohonnut) viimasil ajal; Praegu (paraskaan) on statistiliste (tilastollisten) andmete (tosiasioiden) kogumine kõigi nende organisatsioonide kohta käimas, mis aga (kuitenkaan) veel lõppenud pole (ei ole), nii et kindlaid (varmoja) arve (lukuja) võimalik (mahdollinen) tuua (tuoda) pole, vaid üksikute (yksityisten) tähtsamate (tärkeämpien) ühingute (yhdistysten) pää-liskaudsema (pintapuolisemmalla) vaatiskeluga (katselulla) pean (minun pitää) leppima (tyytyä).

Suurimaks neist on 1917 kevadel asutat (perustettu) *Eesti Noorsoo Liit*. Varem, enne rahvuslise iseseisvuseni jõudmist (kansallisen itsenäisyyteen asti joutumista) oli tal rahvusline ilme ja tähtsamaks ülesandeks rahvustunde (sillä kansallinen ulkomuoto tärkeämpänä tehtävänä kansallistunteen) kasvatamine noorsoo keskel, mis alal tal ka korda läks (onnistui) kaunis tuntavaid tagajärgi (sangen huomattavia seurauksia) saavutada. Praegu on tal 7 osakonda kokku (yhteensä) 1,200 liikmega (jäsenellä). Teguvõimsam (toimitehoisin) osakond Tartus, kus ühtlasi (samalla) ka keskjuhatus (keskijohto) asub. See on ka ainukene enamvähem, laiema ulatusega (ulottuvaisuudella) õppurite organisatsioon, kuigi (vaikkakin) Tallinnas ja ümbruskonnas, kus (ympäristössä) mrsä) E. N. Liidul vähe pinda, (pintaa) juuri ajab (toimintamahdollisuutta) hiljutiasutat (äskettäin perustettu) ülemaaline Noorsoo ühendus. Et tema liikmete hulgas (sen jäsenten joukossa) aga terve hulk mitteõpuri, (koko joukko ei-opiskelevia) siis (niin) ei saa teda (voi sitä) õppurite organisatsioonide vaatiskelul otsekohe arvesse võtta (katselussa suoraan lukuunottaa).

E. N. Liidu rahvuslik (kansallinen) ja esialgu (ensialussa) poliitiselts konservatiivne iseloom (luonne) polnud (ei ollut) kõigile vastuvõetav (vastaanotettava), mis tõttu (minkä vuoksi) tema (sen) kõrval (vieressä) terve rida (koko) teisi, tihti (usein) käremeelsemad (radikaalisempia) ja Liiduga pooleti (puolittain) oppositsioon (vastarinnassa) olevaidki rühmi asus, millidist (joista) tähtsaim (tärkein) »*Milang*» ja »*Õppurite Eneseharimise Rühm*» — (itsesivistyksen) molemad Tartus. Nad algasid endi (oman) tegevust (toiminnan) 1914 paiku (paikoin) »põranda all», omandes (saaden) laiema ulatuse alles (ulottuvaisuuden vasta) päälle (jälkeen) revolutsiooni. »*Milang*» on pialgu »välja surnud», (kuollut) kuna (samalla kun) »*Õppurite Eneseharimise Rühm*» alles küllalt (nytkin) kylliksi) intensiivilt, (voimakkaasti) kuigi vähese liikmete (jäsenten) arvuga (luvulla) (umbes 50) töötab. (työskentelee.) Pääle (Paitsi) nende (niitä) on Tartus veel tähelpanu (huomiota) väärt (ansaitseva) enam nooremate päralt (varten) olu umbes (noin) saja liikmeline (jäseninen) ühing »*Leegid*» ja mitu väiksemat (monta pienempää) ühingat.

Tallinnas on senni (siihen asti) ainult mõnid, (jotkut) võrdlemisi väiksearvulised (vähälukuiset) ühinged aset leidnud, (sijan löytäneet) nagu »*Noorte ühendus*», »*Tungal*» ja teised.

Pärnus on pääle E. N. Liidu osakonne veel vanem organisatsioon, nimega »*Taim*», mis asutet (perustettu) 1914 a. ja praegu õige väikese liikmetearruga töötab. (oikein pienellä jäsenluvulla työskentelee.)

Pääle nende (paitsi niitä) on ka *Rakveres*, *Valgas*, *Paides*, *Võrus* ja mitmel pool mujal (monella taholla muualla) õppurite ühinged olemas (pääle E. N. Liidn osakundi), mis aga hiljem asutet (myöhemmin perustettu) ja ilma suurema tähenduseta (merkitystä).

Kõigi nende ühingute töö on senni (siihenasti) pääasjalikult omavaheliste (omakeskeisten) referaatide ette kandmises, (esittemises) loengute korraldamises, käsikirjaliste ilukirjanduslisi katseid (kaunokirjallisia kokeita) sisaldavi shurnaale väljaandmises, (julkaisemises) raamatukogude (kirjastojen) ja lugemistubade asutamises (lukutupien perustamises) j. n. e. seisnud, ülepääl (yleensä) igakõlgses täienemises (täydellistymises) teadusis (tieteessä) ja kunstis, (taiteessa) nagu seda ette (niin kuin eteen) dikteerib nende (niiden) ühine siht (päämäärä).

Niisuguse ühingute rohkuse (semmoisen yhdistysten paljouden) ja võrdlemisi (verrattain) intensiivi töö tagajärjel tekkis (seurauksella syntyi) peagi tarve mingi ühendava lüli, keskkoha järele (jonkun yhdistävän jäsenen, keskuksen jälkeen) kes üksikute

(üksinäisten) ühingute tegevust (toimintaa) ühtlustaks (yhtäläisyyttä) ja reguleeriks, ühtlasi kõiki kohalise tähtsusega käsitsi mitmustet (käsienkautta monistettuja) õppurite ajalehti-ajakirju ühiseks, üleriikliseks trükit (aikakauslehtiä ja kirjoja yhteiseksi ylivaltakunnalliseksi, painetuksi) noorsoo häälekandjaks ühendaks (yhdistäisi). Selleks kutsuski (siksi kutsukin) E. N. Liidu Tartu osakond, kui suurim organisatsioon 16 veebruariks 1919 Esimese Tartu keskkooliõppurite kongressi kokku, kust osa võttis (josta osaa otti) 55 saadikut, esites (edustajaa esittäen) kõiki Tartu keskkooli ja õppurite ühinguid. Sellel kongressil pandigi alus (alku) ühisele õppurikonna häälekandjale »Uudismaale» ja valiti selle toimetuse ja talituse, (taloustoimitus) ühtlasi ka 7-meliikmeline (jäseninen) keskbüroo, millele kohuseks (velvollisuudeksi) tehti võimalikult ruttu üleriikline (mahdollisimman kiireesti ylivaltakunnallinen) noorsoo kongress kokku kutsuda, mis ka õige pea sündis.

21 aprillil 1919 kogunesidki (kokoontuivatkin) Tartusse noorsoo asemikud pea (edustajat melkein) kõigist kodumaa linnust (kaupungeista). Hoolimata erakordseist ajast (epätavallisista ajoista) ja korralduse puudulikkusest, (järjestyksen puutteellisluudesta) oli osavõtmine (osaanotto) kongressist elav. Saadikuid oli kokku (yhteensä) 84, neist osa koolide poolt, ülejäänud (ylijääneet) olid volitused (valtakirjat) ühinguilt saanud. Linnade (kaupunkien) järele jagunesid (jaoittuivat) saadikud nii: Tartust 43, Tallinnast 19, Pärnust 7, Viljandist 2, Paidest 2, Rakverest 1, Valgast 2, Tapalt 3, Mustveest 2 ja Põltsamaalt 3.

Kongressi töökaava (työohjelma) oli õige laialine, nii et 3 päeva kõige suurema hoolega töötada tuli. Töötati (valmistettiin) välja üleriiklise ja maakondade kongresside ja keskbüroode konstitutsioon või põhikiri, (säännöt) valiti »Uudismaa» toimetuse ja talituse päale selle veel üleriikline keskbüroo, ühendav (yhdistävä) kogu Eesti noorsooliikumist, olles juhtivaks keskkohaks, revisjoni komisjon j. n. e. Kuulati ära ka terve rida ettekandeid (koko rivi, sarja esitelmia) noorsoo eriküsimuste üle ja mindi (erottiin) laiali teadmises, (tiedossa) et on rajatud alus (pantu pohja) noorsoo kavakindlale (järjestelmälliselle) organiseerumisele.

Varsti (pian) päale üleriiklise kongressi peeti säääl vastuvõet kava järele (hyväksytyn kaavan mukaan) maakondade kongressid veel Tallinnas, Paides, Pärnus ja Viljandis, hiljem ka Rakveres ja Valgas ära, kus igal pool (joka puolella, kaikkialla) maakondade keskbürood, kelle ülesandeks (tehtäväksi) noorsoole soodsate arenemistingimiste loomine (kehittymismahdollisuuksien) ja «Uudismaa abitalitused (apu-) valiti, kes ka kohe endi (heti omaa) tööd alustasid (aloittaisivat). Kuid (mutta) ei saanud kuigi kaua töö-

tada, kui mõni nädal (joku viikko) enne koolitöö kavatsitava suvevaheajaga meesõppurid alates (suunniteltavaa kesälomaa miesoppilaat aloitteen) 17 a. mobiliseeriti ja kasarmutesse aseteti, sellega kõigele tugev hoop anti (sillä kaikille voimakas isku annettiin).

Üleriiklise keskbüroo töö on senni eestkätt (ensikädessä) maakondade keskbüroode organiseerimises ja noorsoo kohta käiva statistilise materjali kogumises (tilastollisten ainesten keräämisessä) seisnud, ühtlasi (samalla) ka teiste naabriikide (naapurivaltoien) (Soome, Rootsi) noorsooga sidemete loomises. Praegu on kavatsusel üleriiklise noorsoo museumi korraldamine, (järjestäminen) organisatsioonide tegevuse ülevaate (yleiskatsaus) albumi väljaandmine, (julkaiseminen), eeltööde (esitöiden) tegemine vabadussõjas langend (kaatuneiden) õppursõdurite (oppilassotilaiden) kohta teadete kogumiseks (keräämiseksi) j. n. e.

Igas maakonna linnas asuva maakonna keskbüroo otsekoheseks (suoranaiseksi) ülesandeks (tehtäväksi) on raamatukogude, (kirjastojen) lugemis tubade (lukutupien) ja „kodu“ (kodin) asutamine, (perustaminen) igasuguste (kaikenlaisten) noortsugu huvitavi (huvittavien) ainete üle loengute (luentojen), kursuste, kõnede (puheiden) ja vaielu õhtute (keskusteluiltojen), korraldamine (järjestäminen) j. n. e., millega mõnel pool (eri paikoissa) ka üsna tagajärjerkalt (verrattain seurauksellisesti) algust tehtud.

„Uudismaad“ on senni 5 nummert suudetud (pystytty) välja anda (julkaista). Raskusi (vaikeuksia) teeb siin aineiline külg, (puoli) kuna huvi (harrastus) laiemais õppurite ringkondis (piireissä) asja vastu väike. (vähäinen). Vaimlisest (henkistä) jõust (voimasta) selle vastu väga puudust (liiaksi puutetta) ei tundu.

Kui nüüd, kus esimene vaimustushoog (innostuspuuska) mööda (ohi) ja elu oma kärpimisega mõndagi (poiskarsimisella paljonkin) juba teinud, tagasi (taaksepäin) vaadata, (katsoa), siis peab ütleva, et noorsugu endast siiski (kuitenkin) liiga palju lootnud (toivonut), liiga kõrgele tahtnud lennata, mille (jonka) tagajärjeks (seurauksena) nüüd (nyt) kaunis (verrattain) valus (kiipeä) kriis (pula). Tundub ka, nagu poleks (ei olisi) kogu (koko) see kongresside ja keskbüroode süsteem (järjestelmä) mitte just (juuri) õppurkonna (oppilaskunnan) tarvidusist (tarpeita) tingitud (tingitty) vaid revolutsioonihoo (vallankumouskiikossa) poliitkailmast (poliittisesta maailmasta) laenatud, (lainattua), mis tõttu (jonka vuoksi) tal noorsoos ka kindlat pinda (varmaa alaa) ei näi olevat. Kuid sarnased (sellaiset) ajutised pettumused aina vaimustavad (innostavat) veel uute (uutten), teede (teiden), uute avaldusvõimaluste (ilmäantuu eri mahdollisuuksina) otsimiseks (etsimiseksi) ja selles (siinä) nende (niiden) väärtus (arvo).

A. Juhanson.

Islanti ja Pohjola.

Maailmansota on luonut uuden ja laajemman Pohjolan. Voimakkaampana kuin koskaan aikaisemmin on pohjoismaisten kansojen keskuudessa esiintynyt tunne siitä, että ne kuuluvat yhteen ja niiden raskaiden taakkojen alla, jotka tämä aika on asettanut niiden kannettavaksi, ovat ne oppineet ymmärtämään yhteenliittymisen välttämättömyyttä. Samanaikaisesti on Pohjolan kansallisuuskysymykset saatu suurimmalta osaltaan ratkaistuiksi. Tanska tulee lähitulevaisuudessa saamaan takaisin kovia kokeneet ja kauvan kaivatut maamiehensä Kongeaan toiselta puolen. Suomi ja Islanti ovat saavuttaneet täydellisen itsenäisyytensä. Yhdenvertaisuuden puute, joka kauvan on ollut pohjoismaisten kansojen välisen pysyvällisen yhteistoiminnan esteenä, on saatu vihdoinkin kokonaan häviämään. Ensimmäistä kertaa voivat ne nyt liittyä yhteen vapaina ja samanarvoisina valtioina.

Islanti on enimmäkseen jäänyt niiden moninaisten pyrintöjen ulkopuolelle, jotka aikojen kuluessa ovat tarkoittaneet lähentää pohjoismaisia kansoja toisiinsa. Se kuului valtiollisesti toiseen valtakuntaan ja oli ainoastaan vähän tunnettu toisissa maissa. Kun oli kysymys Pohjoismaiden yhteydestä, niin ei ajateltu milloinkaan, että Islanti kuuluisi siihen itsenäisenä osana.

Nyt on kuten tunnettua Islannista — 1 p:nä joulukuuta vuosi sitten — tullut suvereeninen kuningaskunta, jolla on yhteinen kuningas Tanskan kanssa. Sen suhtautumisesta muuhun Pohjolaan näyttää kuitenkin vielä vallitsevan jonkinlaista epävarmuutta. Monilla aloilla, joilla on esiintynyt pohjoismaista yhteistoimintaa, on Islanti kutsuttuna jo ottanut siihen osaa. Mutta toisilla aloilla, kuten esim. pohjoismaisissa ministerikokouksissa ei se vielä ole ollut edustettuna.

Tokkohan kuitenkin voidaan ajatella toista maata, joka suuremmassa määrässä kuin Islanti olisi pohjoismainen, kuin se maa, jossa vielä puhutaan sitä kieltä, joka kerran oli kaikille Pohjoismaille yhteinen, jossa Pohjoismaiden historian muinaisten aikojen tärkeimmät lähteet ovat muistiin kirjoitettuna säilyneet ja joita sukupolvet sukupolvien jälkeen aina meidän päiviimme asti ovat lukee-neet? Jos kenellekään, niin islantilaisilla on edellytykset tuntea pohjoismaisesti. Syntyperä, historia, kieli ja sivistys liittävät heidät erottamattomasti toisiin pohjoismaisiin kansoihin.

Islannin osanotto Pohjoismaiden väliseen yhteistyöhön olisi epäilemättä hyödyksi sille itselleen joka on pienin ja heikoin. Mutta toiselta puolelta ei se myöskään tulisi olemaan ilman merkitystä toisille Pohjolan kansoille.

Islannin kansa elää voimakasta kehityskautta, niinhyvin henkisesti kuin aineellisessa suhteessa. Henkinen elämä Islannissa on nopeasti kohoamassa kukoistukseen. Sillä on rikas uuden-aikainen kirjallisuus, joka saattaa kilpailla toisten Pohjoismaiden kanssa. Uusi taide on nousemassa ja omaa jopa nimiä sellaisia, jotka ovat tunnettuja ja kaukana maan rajojen ulkopuolella. Asujamisto on kasvavan vapauden mukana herännyt uuteen eloon vuosisataisen köyhyyden ja hädän jälkeen. Maan tuotanto on suuresti kasvanut; sen vienti ja tuonti on muodostunut tekijäksi, jota eivät ulkomaat eivätkä pienimmässä määrässä suhteellisesti pienet skandinaviset valtiot voi olla huomioonottamatta. Islanti on maa, jolla on rajattomat tulevaisuuden mahdollisuudet, kun ottaa huomioon sen suuret luonnonrikkauudet, ensi sijassa kalastuksen ja kosket — viimeksi mainittuja otetaan par'aikaa käytäntöön.

Useasti valitetaan etteivät Pohjolan kansat tunne toisiaan tarpeeksi. mikä lienee kaiken hedelmällisen yhteistoiminnan edellytys. Eikä sovi kieltää, ettei pohjoismaisten lehtien pitäisi varata enemmän tilaa veljesmaitten uutisille — — — — —. Mutta, jos jo niiden maiden keskinäinen tuntemus, jotka sijaitsevat toisiaan lähinnä, on puutteellista, niin kuinka vajanaista silloin onkaan skandinavisten kansojen Islannin tuntemus. Sadut, Hekla ja Geysir vanha sivistys, sammumattomat tulivuoret ja ikuinen lumi ja kiehuvat suihkulähteet — siinä useampien tiedot Islannista. islantilaiset ymmärtävät varmastikin antaa arvoa maansa ihmeelliselle ja kauniille luonnolle ja vanhalle kirjallisuudelleen, jolla on ollut niin suuri merkitys ei ainoastaan heille itselleen, vaan kaikille Pohjoismaille. Ensi sijassa tulee kuitenkin tuntea nykyajan islantia. Mutta tehtävät ovat niin moninaiset ja suuret meidän päivinämmä, että monet arvelevat, ettei heidän aikansa riitä omis tettavaksi pienelle saarelle Atlantin valtameressä. Pohjoismaisia kansoja hyödyttäisi kuitenkin vaivannäkö oppia tuntemaan modernia Islantia, sen heräävää elämää ja käymistilassa olevia voimia.

Käännös tanskankielestä.

Päll Jonsson.

Tanskalainen — daani, tarjota — pakkuda, hieno — örnpeenike, kiihko — kirg, järkkymätön — kaljukindel, kulkuri — rändaja, perho — liblik, leijaila — lennatta, intohimo — kirg, ympäröivä — piirav, kuohua — keeda, koota — kallata, kiitos — tänu, ansaita — teenida, kätkeä — peita, tilapäinen — juhulik, virheetön — vigadeta, rohkeus — julgus, kauneus — iludus, hilpeästi — röömsast, melu — lärm, ajuri — voorimees, hirsi — völlapuu, pila — nali, vakava — tössine, kahle — kett, asema — vaksal, juna — rong, väistyä — kõrvalepöigata, kone, — masin. pohtia — mötelda, korvaus — tasu, kummallinen — imelik.

„Concordia“ sõpradele ja lugejatele igalpool Põhjalas.

Aasta 1914 tähendab lagunemist Põhjamaade õppiva noorsoo ühiselt töötamise ajaloos. Sel suvel peeti neljas põhjamaade koolinoorsoo- ja üliõpilaste koosolek Soomes Bromarfi kihelkonnas. Sel korral takistas Vene kindralkuberner Soomes maa koolinoortsugu sellest koosolekust osavõtmises. Üliõpilased pääsivad selkombel enamusesse, sellest järgnes, et need kogu selle noorsooliikumise valdasid, ärakeelasid koolinoorsoo osavõtmise ka järgmistest koosolekutest, võtsid eneste kätte Põhjamaade õppiva noorsoo häälekandja »Nordens Ungdomi», mis kohe pärast esimest põhjamaade noorsoo koosolekut oli asutatud eesmärgiga, et õppiva noorsoovaheline ühine töö soiku ei jääks koosolekute vaheajal. Selkombel tagandati koolinoorsugu liikumisest, mille ta ise oli alganud ilma üliõpilaste poolt toetust saamata ning selmoel jäi katki koolinoorsoo omavaheline tegevus Põhjamais.

Aasta 1919 tähendab jälle kogunemist põhjamaade koolinoorsooliikumise ajaloos. Soome Koolinoorsooliidu poolt kokkukutsutud, peeti heinakuu 9—12 Vaasas viies Põhjamaade koolinoorsoo koosolek, mis lõi uue, sügavama ja laiemana Põhjamaade õppiva noorsoo ühistegevusele, kui oli sellel liikumisel, mis Bromarfi murdis. Sääli tasus Soome ära selle, mis ta aastal 1914 nii ütelda oli eksinud.

Vaasa koosolekul oli ka ses suhtes suur tähendus, et soomekeelne Soome ja Eesti nüüd esimest korda said osavõtta Põhjamaade õppiva noorsoo ühisest tööst, milleks riikline seisukord ning keelelised takistused varemalt niisugusi takistusi olid seadnud et nad mitu korda äravõitmatutena olid tundunud. Soomlased ja eestlased on omandanud läänemaade kultuuri omades rahvuslistes joontes ja seisavad kõikumatatena selle kultuuri peale toetades, mis kõige Põhjamaades kordasaadetava ühise töö eeldus on

Rootsi keel ja rootsikeelne kultuur Soomes on sild, mis soomekeelset Soomet Skandinaaviaga ühendab, ja Soome-Eesti laulikute loodud Soome sild ei ole enam kauge unistus vaid tõeasi. Meil mõlemil, nii Soome soomlastel kui rootslastel on suur ülesanne, olla läänemaade kultuuri vahelülks nii lõunasse kui idasse.

Aga Vaasa koosoleku tähtsam saavutus on ikkagi Concordia-leht, mis on asutatud samaks otstarbeks kui eelkäija »Nordens Ungdom» omal ajal, ja mille proovinummer nüüd ilmub õppiva noorsoo lugeda igalpool Põhjamais, kelle kultuuriühtlust ja ühistunnet ta omalt poolt edendada püüab.

Concordia hakkab ilmuma korralikult 8 korda aastas 32 lhk. oktavsuuruses ja kahes trükis, skandinavsenä ja skandinavä keeltes ning soome-eesti väljaandena Soome ja Eesti keeltes. Eelnimetatud väljaande tähtsamad kirjutused avaldatakse tõlgetena viimases ja ümber pöördukt.

Mõleml väljā ande pāātoimetuſ asutati Helsingi ſel põhjal et me, soomlased olame otſekoheses kokkupuutumises niihāsti Skandinaviaga kui Eestiga.

Concordia on omandanud enese eelkājā »Nordens Ungdomi» ja kõikide Põhjamaade koolinoorsookoosolekute hüüdsõna: »Nordens andliga och kamratliga enhet» — Põhjala vaimline ning seltsimeheline ühtluſ, ja ta püüete eesmärgiks on koolinoorsoo vaimline ühiſtõõ kui ka hea seltsimehelik vaim Põhjamais.

Möödalāinud aastasade lahkpuüüded ning lugematad sõjad kui ka viimastel aegadel ilmunud vastolud on tekkinud puudulikust üksteise tundmisest. Ettevaatamata sõna on tihtigi küllalt tugev olnud kardetavaid vastolusid tekitama. Öppiva noorsoo ühiſtegevus Põhjamais võib korda minna ainult siis kui noorsugu üksteist tunneb ja mõistab. Seda üksteise tundma öppimist püüab Concordia omalt poolt süvendada niihāsti vaimliſtel kui tegeliſtel aladel.

«Concordia» annab omil veergudel ruumi kõigile kooli- ja öppiva noorsoo keskel Põhjamaades esinevatele aadetele ning vaimliſtele vooludele ja sallib asjalikku vaidluſt mitmesuguste ilmavaadete ja aatesihtide vahel. Tähelepandav on tõeasi, et ühte üksikut huvitab üks, teisi jälle teisesisulisel kirjutused; seda silmaspidades peaks leht olema võimalikult mitmekülgne ning ſiſu pooleſt vaheldav, kuid ühtlasi peaks leht kõiges ulatavuses Concordia aate ümber liituma. Mingisugused karjuvad vastolud eri rahvuste või seltskonnakihtide vahel ei tohiks ſilmapaista, ſest niisugused on ikka ja alati omased eemaletõukama ja lahkuma ſundima eri maade noorsugu üksteisest ſelle asemel, et lehe ülesanne juba nime järel otſustades on koguda ning ühendada.

Poliitika niisugusena on juba omane ſunnitama äravõitmatuid vastolusid ja ülepääſmatuid kuristikka eri rahvaste ning rahvakihtide vahele. Kuid poliitikast enesest peab kindlalt lahutama poliitilised aaded, nagu vaated ſotsialismist, rahvusemõttest j. t. ſarnastest. Nende aadete arvustava käsitlemise takistamine tähendaks mõtlemisevabaduse liialist piiramist. Selleasemel arvustused nende aadete tegelikku ellu viimisest ei ole ſündsad avaldamiseks. Kuid erapooletuult arvustajatelt, kes aadet niisugusena käsitlevad, ei peaks ruumi keelama. Tegelik poliitika olgu ſeega lehe veergudelt vande alla pandud.

Põhjala öppiva noorsoo ühiſtõõle on kaſulik, et niihāsti üliõpilaste kui koolikaſvandikude puüüded käſikäes käikſid. Sellepārast on Concordia puüü koolinoortsugu üliõpilastele lähendada. Eriti

soovivat oleks et üliõpilased ja kõik koolinoortsugu lähedalseisvad isikud, õpetajad ja kasvatajad koolinoorsoole Concordia veergudel katsuksid läheneda. Sel kombel võiksid rahvaste suurmehed mõjuda kasvatavalt oma aja noorsoo peale niihästi oma enese maal kui naabrimais. Nad saaksid võimaluse anda noorsoole uusi mõtteid, avada uusi väjavaateid ja selles suhtes uuesti hinnata ka vanu väärtusi.

Oma aate elujõu sisse uskudes palub Concordia siin kõige õppiva noorsoo lugupidamist kõigis Põhjamais. Õpilased, pidage meeles, et Concordia on Teie eneste leht. Kirjutage sellesse ja toetage teda igal viisil.

Helsingis talvekuul 1919.

Päätoimetus.

Tallinnassa ja Tartossa

15, 16 ja 17:nä marraskuuta.

Concordia-lehti-aloitteen käytännöllisen ja ohjelmallisen puolen tarkistamiseksi ja käsittelemiseksi oli Viron Nuorisoliike (E. N. L-Eesti Noorsoo Liit) kutsunut edustajia Pohjoismaista neuvotteluihin Tallinnaan marraskuun 15 ja 16:ksi päiväksi. Yhdessäolo ei kuitenkaan rajoittunut pelkkiin neuvotteluihin, vaan muodostui se sitäpaitsi oikeaksi juhlaeksi siitäkin huolimatta että vieraiden maiden edustajien luku olojen pakosta oli supistunut neljään. Tanskan edustaja Bengt Volontis, Suomen ruotsalaisten Kurt Tötterman ja Suomen Martti Forsman ja Aarni Penttilä). Jo auringossa kiloileva tyyni merikin oli lähdetäessä luvannut mitä onnistuvinta matkaa. Eikä turhaan. Saavuttuamme klo 1/24:n korvissa Tallinnaan suuriudumme 6:ksi oppaitten johdolla mutkikkaita katuja pitkin sivistysministeriöön, missä virallinen kokous pidettiin. Lopun illan vietti kukin oman ohjelmansa mukaan. Seuraavana päivänä oli klo 11 Tallinnan reaalikoulun juhlasalissa puhetilaisuus (viroksi sattuvasti kõnekoosolek). Aluksi lausui kokouksen sielu ja virolaisen nuorisoliikkeen kannattavimpia voimia, maisteri *Villem Ernits* Viron opiskelevan nuorison puolesta tervehdyksensä meille vieraille. Hänen jälkeensä oli meikäläisillä pitkän aikaa puheenvuoro. Ensiksi *Aarni Penttilä* muutamin virokielisin sanoin vastasi tervehdykseen tuoden samalla suomalaisen nuorison vastatervehdykset. *Martti Forsman* esitti lyhyin piirtein maisteri Ernitsin

tulkitsessa Suomen opiskelevan nuorison riennot ja toimintamuodot. Senjälkeen piti Tanskan edustaja *B. Volontis* suurella mielenkiinnolla kuullun esitelmänsä Tanskan kouluelämästä. Muutamain hauskein lisäpiirtein etukädessä Suomen ruotsalaisesta toverikuntaelämästä täydensi Tötterman Forsman'in antamaa esitystä. Hra Pöhl tulkitsi kummankin. Sitten seurasi virolaisten puheita. Tarton nuorisoliiton edustaja *A. Juhanson* puhui virolaisen nuorison mielikuvamaailmasta ja sen mielialojen vaihteluista. Samasta aiheesta täydennellen puhui myös *V. Ernits. I. Piiskar* — Tallinnan opettajaliitosta — tähdensi vieraille sitä painostavaa ja tukahduttavaa ilmaa ja tilaa, missä virolaisen yhteiskunnan on täytyntä tehdä sivistystyötään. Toinen Tallinnalainen opettaja *I. Annusson* toivoi puheessaan, että opettajain ja oppilaiden käsi-kädessä suoritama työ paremman tulevaisuuden puolesta on nyt koitua hedelmällisemmäksi, kun he yhteyden syntyessä saavat apua ja henkistä tukea toinen toisiltaan. Lopuksi lausui Hans Käsebier lennokkaat tervehdyssanat meille, minkä jälkeen »Mu isamaa» laulettiin taas oikeassa vireessä.

Viron Perustavan Kokouksen miellyttävässä vanhanaikaistyyliisessä ravintolassa syötyämme maukkaan päivällisen oli kaupungin nähtävyyksien vuoro. Kuitenkin oli jo klo 4:ksi kiiruhdettava tuttuun sivistysministeriöön, tällä kertaa kahvipöytään. Nyt alkanut hauska illanvietto oli päivän nousukohta. Vuorotellen ajatus-tenvaihtoa, laulua, lennokkaita puheita, omenoita ja muuta hyvää sisältänyt ilta lopetettiin niin kuin päivällinenkin yhdessäolo voimalla laulettuun maamme-lauluun.

Tötterman ja Volontis jäivät Tallinnaan Viron ruotsalaisten huoltajan hra Pöhlin johdolla tutustumaan Eestin ruotsalaisten elämään. Me suomalaiset lähdimme illalla yhdessä iloisen tarttolaisen seuran kanssa pikaiselle vierailulle ja tutustumisretkelle Tarttoon. Seuraavana päivänä ennätimmekin verraten tarkasti perehtyä tähän kesäisin erittäin viehättävään Emajoen Ateenaan. Illaksi oli Treffnerin kimnaasiin järjestetty pieni sydämellinen jäähyväistilaisuus kunniaksemme. Ja peittämättömällä kaiholla jäi illalla Tartto.

Se uusi muoto, johon eritoten Suomen ja Viron läheneminen nyt aikoo pukeutua sai varmastikin ilahduttavaa tuievaisuuden uskoa ja herätteitä näiden kolmen innokkaasti toimivan ja työskentelevän virolaisen nuorison parissa vietetyn päivän aikana. Suomalainen nuoriso ei voi kehenkään niin luottamuksellisesti nojautua, kuin virolaisiin tovereihinsa ja päinvastoin: muualta ei virolainen tapaa niin samaan tahtiin lyövää sydäntä kuin Suomesta. Niin me Virossa suunnittelimme.

A. P.

Sanasto:

Marraskuu — november, käytännöllinen — praktiline, ohjelma — eeskava, pelkkä — paljas, juhla — pidu, pakko — sundus, supistua — vähenema, aurinko — päike, turhaan — ilma asjata, korvissa — »kõrvades»sa, mutkikas — paigu, sivistys — haridus, virallinen — ametlik, sattuvasti — pihta käivalt, sielu — hing, vuoro — kord, aihe — teema, tukahduttava — lämmatav, tila — ruum, toivoa — loota, ravintola — trahter, päivällinen — lõuna, kuitenkin — ikkagi, pöytä — laud, hauska — lõbus, vuorotellen — järgemööda, kaiho — igatsus, eritoten — iseäranis.

Lehteä voidaan tilata postikonttorista tahi pää- tai alatoimituksista. Siihen aijutut kirjoitukset lähetettäköön asianomaiseen alatoimitukseen.

Seuraava numero ilmestyy 14 p:nä tammik. 1920.

Lehte võib tellida kas postkontorist või otsekohe pää- ja alatoimetusiit. Kaastööd saadetagu sellekohasile alatoimetusiile. Järgmine nummer ilmub 14 jaanuaril 1920.

Rauhallista Joulua
ja

Onnellista Uutta Vuotta

toivottaa kaikille ystävilleen ja lukijoilleen

CONCORDIAN HALLITUS ja TOIMITUS.
